УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
Број I-01.1181/7
Датум 08.02.2018.
КРАГУЈЕВАЦ

ПРОГРАМ РАДА И РАЗВОЈА УНИВЕРЗИТЕТА

кандидата за ректора Универзитета у Крагујевцу

за мандатни период 01. 09. 2018 – 30. 08. 2021. године

Проф. др Небојша Н. Арсенијевић

Крагујевац, фебруар 2018. године

САДРЖАЈ

1. ТЕМЕЉНА ОПРЕДЕЉЕЊА
2. УНАПРЕЂЕЊЕ НАСТАВЕ И РАДА СА СТУДЕНТИМА У ФОКУСУ УНИВЕРЗИТЕТСКОГ ДЕЛОВАЊА
3. НАУЧНА ИСТРАЖИВАЊА И УМЕТНИЧКО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАД
4. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА И ПОДИЗАЊЕ УГЛЕДА И МЕСТА УНИВЕРЗИТЕТА НА МЕЂУНАРОДНИМ СКАЛАМА ЗА ВРЕДНОВАЊЕ УНИВЕРЗИТЕТА
5. ФАКУЛТЕТИ И ДРУГЕ ЧЛАНИЦЕ УНИВЕРЗИТЕТА
6. АУТОНОМИЈА УНИВЕРЗИТЕТА

1. ТЕМЕЉНА ОПРЕДЕЉЕЊА

Универзитете, заједнице наставника и студената, изворно су оснивали слободни умови, жељни сазнавања и преношења истине, способни да мрак незнања оплоде смислом. Слободан ум доводи у питање све осим истине и путева долажења до ње, притом је не искривљује, не тргује њоме, не злоупотребљава је, не додворава јој се и не умиљава, не дотерује је... већ је жели целу без остатка, украса, одела, шминке и процене њене употребне вредности, без њеног трајног смештања у окамењене кодексе, у метрополе или провинције, времена и ауторитете. Такав ум не завиди величини истине већ је радостан што она може постојати и што нема цену.

Заједница таквих људи самостално успоставља унутрашњу хијерархију која се мора заснивати на памети, учености и раду јер на другим основама успостављене хијерархије се кад-тад суноврате у прах.

Сигуран сам да такви слободни умови красе студенате и професоре нашег Универзитета.

Но, цивилизација у којој живимо оптерећена је општом тенденцијом да ништа што нема свој еквивалент на тржишту збиља и не постоји или уопште и не треба да постоји. У таквом свету истина може доспети на вашар или тржницу на којима се промећу лажни сребрњаци улепшаних лажи и привремено осакаћених делова истине. На таквим пијацама се инсистира на партикуларизацији знања и дефрагментацији целина. Тиме се сугерише да ми ништа не знамо, не умемо и ништа не можемо. Тамо ће нас наговарати да пристанемо на колективни комплекс ниже вредности, научену беспомоћност, да одустанемо од сваке врсте припадности било којој заједници па било то нација, племе, породица, група истомишљеника, да се могу толерисати само привремене, ефемерне и заједнице засноване искључиво на интересима.

Шта томе можемо супротставити и како се одупрети?

Рад, знање, памет, непристајање на лаж, енергију хијерархије заједништва, стрпљење, истинољубивост, правичност, духовну зрелост, једном речју – смисао нашег постојања.

То ће нам обезбедити јасна, непристрасна мерила квалитета, чисте и незагађене процедуре и отвореност према унутра, али и у комуникацији са средином. Само тако ћемо обезбедити безвременост нашег прегнућа, знања и истина, и то смо дужни да урадимо.

У тако схваћеном универзитету ректор јесте и мора бити само фини коректор и дисплеј онога што је најбоље међу студентима и наставницима.

2. УНАПРЕЂЕЊЕ НАСТАВЕ И РАДА СА СТУДЕНТИМА У ФОКУСУ УНИВЕРЗИТЕТСКОГ ДЕЛОВАЊА

Ниједног тренутка се не сме сметнути с ума да је есенцијум постојања универзитета и сама жижа нашег деловања његово величанство студент јер само оно што му омогућимо и олакшамо да сазна, што у њему побудимо, развијемо и подстакнемо може гарантовати његов исправан развој и искрену љубав према уметности и науци, и стварање основа за здраво друштво компетентних људи и стручњака. Да би се то постигло и одржало Универзитет мора постати функционалан систем у целини, посвећен сваковрсном индивидуалном и колективном развоју студентског знања, разумевања и међусобног уважавања. Ако у томе не успемо, нећемо успети ни у чему. Све друге домете, и научне и уметничке, обесмислиће будућност уколико у њу не посејемо знатижељу, знање и мудрост: у њој ће нићи дрвеће које неће рађати истину, а ми, као и све што постижемо, остаће без смисла – успомена или чак ни то.

Дужни смо сви заједно да обезбедимо да наредне генерације буду макар мало боље од нас, а то се не може постићи тако што ћемо пристати на изолацију и самоизолацију, репродукујући сами себе и налазећи свакојаке изговоре да не подмладимо наше катедре, факултете, универзитет и окружење. Мора се повећати број квалитетних сарадника и повећати број контакт-сати наставника и студената у мањим групама. На томе треба истрајно радити свуда и на сваком месту.

Радује чињеница да свршени студенти нашег Универзитета лако налазе посао широм света јер је то доказ да негујемо квалитетне стручњаке, научнике и уметнике, али ми нисмо инкубатор који треба да их изведе и пошаље у свет а да се не боримо да им се шанса дâ и овде, у нашој земљи. То нам је света дужност и ми се за то морамо борити свом снагом и сваком врстом логике и аргумената.

Посебну пажњу морамо усмерити на унапређење квалитета уписаних студената и одустати од економске логике да је само број полазника основа нашег опстанка. Привременог да, али на дугу стазу то је деструктивно, оно што разара квалитет и развој. Перманентно се мора радити на бољој селекцији при упису на све нивое студија, и то тако што ћемо отпочети и наставити перманентну комуникацију са средњим школама које припремају полазнике за студије, а наше акције у том смислу не могу и не смеју бити само повремене, *ad hoc* маркетиншке акције.

Не сме се сметнути с ума да су капацитети за смештај студената недозвољиво мали. Енергично морамо иницирати и подстаћи већ започете активности да се и то промени.

3. НАУЧНА ИСТРАЖИВАЊА И УМЕТНИЧКО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАД

Време у којем живимо и опстајемо обележавају дигитална информациона технологија и *паметне* машине које су постале саставни део нашег свакодневног живота, при чему се мења не само начин рада већ и мобилност, безбедност, начин забаве, већ и однос према знању и брзина долажења до чињеница. То се непрестано мора имати на уму јер и даље, у донекле измењеним околностима, највећи утицај на укупни развој друштва имају знање, иновације и нове технологије. Застрашујућа брзина и снага којом су се промене одигравале претходних деценија неизоставно захтевају да друштвена, хуманистичка и уметничка поља налазе брзе одговоре у поимању процеса које носи ново време и нова цивилизација са свим духовним и друштвеним димензијама света у којем битишемо.

С друге стране, ни образовни процес се не може задовољавајуће остваривати без квалитетног истраживачког рада јер се на правим истраживачким универзитетима ове две делатности прожимају и чине неодвојиву осовину која обезбеђује стварање креативних младих људи спремних за трансфер знања, технологија и иновација. Истраживачки дух, ту нежну биљку, морамо пажљиво неговати, подстицати, штитити и вредновати јер у противном прети опасност да се претворимо у универзитет-колеџ који се бави само наставом, односно преношењем готових туђих знања, а чији је крајњи продукт занатлија-репродуктивац а не слободоумни интелектуалац са својим мерилима вредности, спреман на нове изазове какве ће сигурно будућност доносити још већом снагом и брзином.

Ни овде се не смемо заклањати иза празнословља усвојених стратегија и начелних опредељења. Морамо деловати одлучно, прецизно, брзо и то тако што ћемо на све начине подржати квалитетна истраживања, пре свега младих истраживача, охрабрујући и омогућујући да квалитетне резултате истраживања објављују у престижним међународним часописима.

Истовремено се максимална пажња мора посветити и издавању и подизању рејтинга наших часописа, првенствено ради поља и области које су објективно мање видљиве на међународним листама, а есенцијалне су за наш развој. У наредном периоду то ће бити један од основних развојних путева са јасном намером да се издаваштво стратешки обједини и помогне.

4. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА И ПОДИЗАЊЕ УГЛЕДА И МЕСТА УНИВЕРЗИТЕТА НА МЕЂУНАРОДНИМ СКАЛАМА ЗА ВРЕДНОВАЊЕ УНИВЕРЗИТЕТА

У протекле три године учињено је много тога да се повећа видљивост достигнућа наших наставника и сарадника. То је резултовало да се по први пут Универзитет и појединачни факултети појаве на различитим међународно признатим листама за вредновање универзитета и факултета. На већини тих листа смо рангирани и за нас и наше приликенеочекивано добро, у првих 500 или 1000 светских универзитета. То враћа самопоуздање и даје сигурност да смо на добром путу, али нас то и обавезује да чврсто усмерени истрајемо и обезбедимо још боља достигнућа, видљивост и ранг. Између осталог и то нас штити од простоте оних који би да суде и пресуде свему што не разумеју и не могу појмити. На том пољу ћемо, надам се, истрајати.

Наравно да је у данашњем светском поимању образовања једном малом универзитету тешко да опстане и напредује без сарадње са себи сличнима и бољима. То је наш пут, и њега не омогућују само еврпски пројекти већ треба изналазити разнолике могућности за билатералне и вишелатералне међууниверзитетске сарадње.

Такође је неопходно увести и материјално подржати програме постдокторских студија, са чиме се претходних година стидљиво започело.

5. ФАКУЛТЕТИ И ДРУГЕ ЧЛАНИЦЕ УНИВЕРЗИТЕТА

Богатство и основна снага Универзитета је у заједништву његових чланица – заједништву студената, наставника и декана. Близу 20 000 студената распоређених у 12 факултета са око 1000 наставника и сарадника је огроман потенцијал не само у научно-уметничком и образовном погледу већ и за изградњу општег развоја заједнице, а наш задатак је да се тај потенцијал усмери тако да се побољша улога и обезбеди место Универзитета у Крагујевцу које му по свему припада.

Нарочита пажња ће и у наредном периоду бити посвећена чланицама које су лоциране ван седишта Универзитета. Мислим да је то добро и да је и ту наша велика предност.

Наша иницијатива за промену назива, без наше воље и мешањем успутних пролазника, намерно је обојена основним бојама и нијансама које ми нисмо желели и представљена као штетна иницијатива. На жалост у томе су предњачили, упркос нашем једногласју, они који су навикли да говоре у име Универзитета а у циљу сопствене промоције.

Да бисмо то остварили морамо перманентно радити и на увођењу нових студијских програма који ће представљати и клице нових факултета који нам евидентно недостају. То можемо само заједно, помажући једни другима и сами себи у циљу омогућавања пуног развоја.

Такође остаје темељно опредељење да најслабијим чланицама морамо солидарно помагати јер заједница која пристане да се у тешким временима одрекне помоћи и заштите тренутно угроженом и најслабијем члану престаје да буде заједница, и нема ниједно оправдање за свој даљи опстанак.

Недостатак простора који угрожава рад и функционисање ФИЛУМ-а мора бити брига свих нас. Делимично решење је уступање простора Факултета медицинских наука када се заврши зграда Центра изузетних вредности. Ту се сви несебично морамо ангажовати и тако мора бити. То је реално, а остало је неизвесно и не зависи само од нас.

Библиотека као тринаеста чланица Универзитета је у претходним годинама уз помоћ свих нас развила своје делатности и са том помоћи се мора наставити јер смо сви за то вишеструко већ награђени. Разумевање, осећај припадности и трпељивост према нашим потребама, који се гаји у тој установи, између осталог, омогућило је да се изнад свих очекивања развију галеријска, концертна и издавачка делатност.

6. АУТОНОМИЈА УНИВЕРЗИТЕТА

Ступањем на снагу новог закона о високом образовању (почетак октобра), ранији степен аутономије универзитета је значајно смањен тако што је повећан утицај представника друштвене заједнице у контролним и регулационим телима (Национални савет за високо образовање, Акредитациона тела), управљачким органима (Савети факултета и универзитета) и тако што су повећана овлашћења Министарства за просвету, науку и технолошки развој. У тим измењеним законским оквирима морамо функционисати у наредним месецима и годинама тако што ћемо се прилагођавати новоствореним законским решењима и новонасталим условима. То је наша обавеза и не треба то да створи превелике тешкоће. Оно што зрела академска заједница каква је, хоћу да верујем, ова нашег Универзитета, не би смела да пристане на сталне покушаје притисака и претњи које излазе из оквира законских решења, а које прете да одузму права које Закон даје телима и органима универзитета и факултета, па и свакоме од нас понаособ. Ти насртаји су засад усмерени и добро оркестрирани на појединце и на само један универзитет. Хоће ли нас притисци збити и ојачати, није на мени да просудим, но оно што сигурно знам да јесте моја дужност да у овим данима будем први међу вама по храбрости, истрајности у одбрани своје визије личне и колективне слободе и непристајања на незаконитости и бруталне покушаје да нам се одузме достојанство. Хоћу да верујем да огромна већина наставника, сарадника и студената дели те вредности. Па и ако падне, ту заставу аутономије и људског достојанства - потпуно сам сигуран – неко ће подићи из каљуге произведених догађања и оркестриране медијске кампање, и чисту поново високо подићи. Остало не знам, али у ово последње сам сигуран као и у аутономију, коју поносно носи заједница часномислећих, радних и храбрих.